

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор «ДЗ Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

С.В. Савченко

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

зі спеціальності – «Початкова освіта (Початкова освіта)», «Початкова освіта
(Українська мова і література)
Освітній ступінь – **магістр**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтеграція України у світовий освітній простір, зміни на ринку праці потребують підготовки висококваліфікованих, мобільних, конкурентоспроможних фахівців, здатних до творчого розв'язання професійних та соціально-педагогічних проблем, що виникають у процесі виробничої діяльності. Одним з шляхів вирішення цього завдання є підготовка спеціалістів вищої кваліфікації – магістрів, зокрема магістрів з початкової освіти. За цих умов особливого значення набуває створення якісно нової системи організації професійної підготовки магістрів зі спеціальності „Початкова освіта”, що передбачає модернізацію теоретико-методичних засад вищої педагогічної освіти, її структурно-організаційної перебудови, спрямованої на створення умов для озброєння майбутнього фахівця інноваційним знаннями та вміннями, необхідними для здійснення професійної діяльності та застосування наявного досвіду для особистісного саморозвитку і самовдосконалення. Для реалізації таких перетворень необхідно впровадження принципово нових підходів, змісту, методів і форм підготовки, а також їх логічне поєднання з кращими національними освітніми традиціями та світом досвідом.

Виходячи з високої динаміки сучасного ринку праці, необхідності орієнтації магістрів на його конкретні сегменти та з метою максимально ефективного використання науково-педагогічного потенціалу закладів вищої освіти, підготовка магістрів зі спеціальності «Початкова освіта» здійснюється за освітньо-професійною програмою, що передбачає реалізацію таких напрямів: по-перше, *дослідницький*, що передбачає поглиблену підготовку до науково-дослідницької діяльності в одній з наукових галузей початкової освіти; *професійної*, яка спрямована на розвиток професійних та формування управлінських компетенцій у галузі з початкової освіти; *кар'єрної*, що забезпечує вдосконалення (просування) здобутих теоретичних знань і практичного досвіду для кар'єрного зростання та підготовки до здійснення управлінської діяльності.

Виходячи з цього, випускники закладів вищої освіти, набувши освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» або «спеціаліст», можуть рухатися далі в освітній траєкторії, вступати до магістратури.

Абітурієнти, які вступают на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» за спеціальністю 013 «Початкова освіта», повинні пройти тестування з таких дисциплін: теорії навчання та виховання молодших школярів, основи науково-педагогічних досліджень, сучасна українська мова, методика навчання української мови молодших школярів, технології викладання освітніх галузей природничо-математичної освіти в початкових класах.

Метою фахового випробування є встановлення відповідності рівня базової (повної) професійної підготовки вступника щодо вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики «бакалавр» або «спеціаліст» з напрямку підготовки «Початкова освіта» (або спорідненого напрямку) та виявлення рівня готовності абітурієнта до засвоєння освітньо-професійної програми підготовки «магістр».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» вступники повинні мати базову (або повну) вищу педагогічну освіту з відповідної (або спорідненої) спеціальності та здібності до оволодіння теоретичними знаннями й практичними уміннями з дисциплін професійного спрямування. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту фахового вступного випробування. Кожен варіант тестового завдання фахового вступного випробування має інтегративний характер. Його зміст відповідає професійним функціям, до виконання яких повинен бути підготовлений вступник за час навчання в магістратурі. Згідно з чинною освітньо-професійною програмою зазначеної спеціальності до таких функцій належать: науково-дослідна, дидактико-методична, проєктувальна, управлінська, організаторська, мовленнєво-комунікативна, реалізація яких потребує володіння теоретичними знаннями з педагогіки, актуальних питань навчання та виховання молодших школярів, основ науково-педагогічних досліджень, сучасної української мови, методики навчання української мови, технологій викладання дисциплін природничо-математичного циклу, а також низкою педагогічних здібностей (освітньо-педагогічні, аналітичні, організаторські, комунікативні тощо). З огляду на це завдання фахового випробування мають теоретичний характер, що дає можливість перевірити рівень знань та ступінь підготовленості вступників.

Варіанти тестових завдань фахового вступного випробування складено з урахуванням змісту дисциплін циклу гуманітарної, соціально-економічної, професійної і практичної підготовки бакалавра з початкової освіти, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки зазначених фахівців.

Тестові випробування складаються з 5 блоків: теорії навчання та

виховання молодших школярів, основи науково-педагогічних досліджень, сучасна українська мова, методика навчання української мови молодших школярів, технології викладання освітніх галузей природничо-математичної освіти в початкових класах. Всі 50 завдань закритого типу. Під час тестування треба обирати правильну відповідь з запропонованих чотирьох варіантів відповідей.

На виконання завдань відводиться 1 академічна година.

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

На фахове вступне випробування для навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» за спеціальністю «Початкова освіта» виносяться такі нормативні дисципліни гуманітарної, соціально-економічної, професійної та практичної підготовки:

- Сучасна українська мова
- Методика навчання української мови молодших школярів
- Теорія і методика навчання та виховання молодших школярів
- Основи науково-педагогічних досліджень
- Технології природничо-математичної освіти молодших школярів

ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1. Загальнокультурне значення педагогіки як людинознавчої галузі наукового знання. Понятійно-категоріальний апарат педагогіки. Інноваційні галузі педагогіки.

2. Педагогічний процес як цілісна система. Характеристика провідних методологічних підходів в педагогічній науці. Структурні й функціональні компоненти педагогічної системи. Етапи, закономірності та управління педагогічним процесом.

3. Загальна характеристика розвитку особистості. Критерії вікової періодизації. Стабільні та кризові періоди вікового розвитку дитини. Вікова динаміка розвитку дитини в процесі початкового навчання. Поняття і фактори соціалізації молодших школярів.

4. Сучасні дидактичні теорії і концепції. Теорія розвивального, диференційованого, проблемного, інтегрованого навчання в початкових класах. Форми, методи й освітні технології початкового навчання.

5. Змісту освіти в сучасній початковій школі. Державний стандарт початкової освіти (2018 р.) Виховний потенціал початкової освіти.

6. Виховання як спеціально організована діяльність вчителя початкових класів. Основні напрями та особливості процесу виховання. Способи виховного впливу вчителя початкових класів на особистість молодшого школяра і дитячий колектив.

Рекомендована література

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Сходження до духовності / Іван Дмитрович Бех. — К. : Либідь, 2006. — 270 с.
2. Бордовская Н. В., Респ А. А. Педагогика : Учебник для вузов. — СПб : Издательство „Питер”, 2000. — С. 10 — 140.
3. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. — 2-ге вид. доп. і переробл. — К.: Вища школа, 2005. — 343 с.
4. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. [для вчителів та методистів почат. навч.] / Олександра Яківна Савченко. — [2-ге вид., допов., переробл.]. — К. : Богданова А. М., 2009. — 226 с.
5. Сластенин В. А. Педагогика : Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. — М.: Издательский центр „Академия”, 2004. — 567 с.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Методика викладання української мови як педагогічна наука. Методика викладання мови - педагогічна наука. Мета, предмет, завдання методики. Наукові основи методики початкового навчання: психолого-дидактичні основи початкового навчання рідної мови; мовознавчі й літературознавчі відомості в методиці викладання мови.

2. Методика навчання грамоти. Наукові основи методики навчання грамоти. Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей дітей.

3. Методика розвитку мовлення. Поняття про мовлення. Види мовлення. Мовлення і мислення, Процес породження зв'язного висловлювання (чотири фази). Текст як лінгвістичне поняття.

4. Методика класного і позакласного читання. Виховне освітньо-пізнавальне значення читання в початкових класах. Короткий історико-критичний огляд методів класного читання.

5. Методика вивчення частин мови. Лінгвістичні засади методики вивчення частин мови, послідовність опрацювання частин мови.

6. Методика вивчення елементів лексикології. Завдання вивчення елементів лексикології в початковій школі. Наукові засади методики вивчення лексикології.

Рекомендована література

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посіб. / Микола Самійлович Вашуленко. — К.: Освіта, 2006. — 268 с.
2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичні рекомендації. — К., 2014. — 57 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. — К.: Літера ЛТД, 2010. — 364 с.

4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2011. – С. 10-70.
5. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: Посіб. для вчителя / Олександра Яківна Савченко. – К.: Освіта, 2007. – 332 с.

ОСНОВИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Загальна поінформованість з методів та методики науково-педагогічного дослідження.
2. Знання етапів науково-педагогічного дослідження.
3. Загальна обізнаність стосовно структурних компонентів наукового апарату дослідження.
4. Орієнтування у базових категоріях та поняттях основ науково-педагогічних досліджень.
5. Знання про методики діагностичного обстеження та алгоритмами експериментальної діяльності у контингенті молодших школярів.

Рекомендована література

1. Баскаков А.Л., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учебное пособие. – К.: МАУП, 2002. – С. 60 -125.
2. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К.: Вища школа, 1997. – 271 с.
3. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень – К.: РНКІД, 2000; «Дім П», 2000. – 259 с.
4. Статистичний щорічник України. – К.: «Консультант», 2007. – С. 312-320.
5. Стеченко Д.М. Методология наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2003. – С. 15-40.
6. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методология наукових досліджень: Підручник. – К.: «Знання» 2005. – С. 111-182.
7. Філіпченко А.С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. – К.: Академвидав, 2004. – 195 с.
8. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К.: «Видавничий Дім «Слово», 2003. – 240 с.
9. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підручник. – К.: «Знання-прес», 2002. – 295 с.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА

1. Походження української мови. Походження, розвиток і функції мови як специфічного суспільного явища. Усна і писемна форми мови. Українська мова як єдина національна мова українського народу, як державна мова України. Діалекти.
2. Фонетика і правопис. Правопис слів іноземного походження. Правило “дев’ятки”. Спрощення у групах приголосних (*ж(д)и, з(д)и, с(т)и* тощо). Правопис приголосних у кінці префіксів. Інші правила правопису

дзвінких та глухих приголосних. Подовження і подвосня приголосних. Уживання великої літери. Уживання м'якого знака. Апостроф. Правила переносу частин слова.

3. Лексикологія. Фразеологія. Лексикологія. Слово. Значення слова. Омонімія і синонімія в українській мові. Антоніми, мезоніми й пароніми як способи системної організації лексики.

4. Морфологія і правопис. Правопис складних іменників. Написання слів разом і через дефіс. Правопис прийменників. Написання сполучників.

5. Синтаксис і пунктуація. Розділові знаки між підметом та присудком. Розділові знаки між однорідними членами речення. Узагальнені слова при однорідних членах речення.

6. Однорідні і неоднорідні означення та прикладки. Правопис прикладок. Узгоджені та неузгоджені означення.

Рекомендована література

1. Шкуратяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова : модульний курс : навч. посіб. / Н. Г. Шкуратяна, С. В. Шевчук. – К. : Вища школа, 2007. – 823 с.

2. Вихованець І. Р. Граматика української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко. – К., 1982.

3. Жовтобрюх М. А. Курс сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик. – Ч. 1, 2. – К., 1972.

4. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова : збірник вправ / М. Я. Плющ, О. І. Леута, Н. П. Гальона. – К., 1995. – 284 с.

5. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За ред. І. К. Білодіда. – К., 1972.

6. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. – Вид. 2-е. – К., 1997; Вид. 3-е. – К., 2002.

7. Сучасна українська літературна мова / За ред. М. Я. Плющ. – Вид. 2-е. – К., 2000; Вид. 3-е. – К., 2003.

ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

1. Поняття технології навчання. Технологізація навчального процесу – освітня інновація початкової освіти.

2. Сутність, історичні аспекти становлення та розвитку методу проєктів. Шляхи реалізації проєктного навчання на уроках природознавства. Види проєктів. Дослідницький проєкт. Етапи роботи над проєктними завданнями.

3. Методика організація роботи молодших школярів на уроках природознавства та математики з використання технологій інтерактивного навчання. Класифікація технологій інтерактивного навчання. Вимоги до застосування.

4. Технології пояснювально-ілюстративного навчання. Особливості застосування зазначеної технології на уроках математики та природознавства в початкових класах.
5. Методика підготовки та проведення гри на уроці в початкових класах. Класифікація ігрових методів навчання. Дидактична гра. Вимоги до ефективного застосування ігрових технологій навчання.
6. Сутність технологій особистісно орієнтованого та диференційованого навчання молодших школярів. Методика підготовки та проведення уроків математики з застосування зазначених технологій.
7. Характеристика технологій проблемного навчання та формування критичного мислення. Переваги та ризики використання в початковій школі.

Рекомендована література

1. Боротко Н. М. Педагогические технологии: Учебник для студентов педагогических вузов / Н. М. Боротко, И. А. Соловцова, А. М. Байбаков. Под ред. Н. М. Боротко. – Волгоград: Изд-во ВГИПК РО, 2006. – 59 с. (Сер. «Гуманитарная педагогика». Вып. 2.).
2. Крамаренко А. Сучасні технології ознайомлення молодших школярів з об'єктами природи / Алла Крамаренко, Катерина Степанюк. – Бердянськ, 2016. – 352 с.
3. Кукушин В.С. Теория и методика обучения / В.С. Кукушин. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. – 474 с.
4. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі "Людина і світ": навч. посіб. / О. О. Ліннік; МОН України. - К.: Слово, 2010. - 248 с.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; Под ред. Е. С. Полат. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр „Академия”, 2005. – 272 с.
6. Пометун О. І., Пирожено Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод посіб. – К.: А.С. К., 2004. 192 с.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. – К.: Грамота, 2012. 504 с.
8. Степанюк К. І. Технологія проєктування в початковій школі: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 „Початкова освіта”] / Катерина Іванівна Степанюк. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 151 с.
9. Сычова Г.Н. Нестандартные уроки в начальной школе. – М.: Феникс, 2010. – 380 с.